

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM. BRONISŁAWA CZECHA W KRAKOWIE

KARTA PRZEDMIOTU

obowiązuje studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2012/2013

Wydział Turystyki i Rekreacji

Kierunek studiów: Turystyka i Rekreacja

Profil: Ogólnoakademicki

Forma studiów: Stacjonarne

Kod kierunku: 812

Stopień studiów: II

Specjalności: Turystyka przyrodnicza

1 PRZEDMIOT

NAZWA PRZEDMIOTU	Zarządzanie turystyką na obszarach chronionych
NAZWA PRZEDMIOTU W JĘZYKU ANGIELSKIM	Tourism Management within the Protected Areas
KOD PRZEDMIOTU	TIR812 ASTP8
KATEGORIA PRZEDMIOTU	Przedmioty specjalnościowe
LICZBA PUNKTÓW ECTS	4.00
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
SEMESTRY	3

2 FORMA ZAJĘĆ, LICZBA GODZIN W PLANIE STUDIÓW

SEMESTR	WYKŁAD	ĆWICZENIA	SEMINARIUM	INNE	–
3	30	15	0	0	0

3 CELE PRZEDMIOTU

Cel1 Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z praktycznymi aspektami organizacji turystyki przyrodniczej. Od kilku dekad stanowi ona bowiem coraz istotniejszy element rynku usług turystycznych, jednak ze względu na specyficzne wymagania jej organizacja znacznie różni się od tradycyjnych form turystyki.

4 WYMAGANIA WSTĘPNE

- 1 Zaliczony przedmioty Ekologia, Przyrodoznawstwo oraz Krajoznawstwo lub inne o zbieżnych celach programowych. Kompetencje wg kodów :W11, U02, U10, U11

5 EFEKTY KSZTAŁCENIA

- EK1 Wiedza: Znajomość form obszarów chronionych w Polsce na świecie oraz związanych z nimi regulacji prawnych na poziomie krajowym i międzynarodowym.
- EK2 Wiedza: Znajomość interakcji pomiędzy turystyką a środowiskiem przyrodniczym
- EK3 Wiedza: Znajomość zasad tworzenia i interpretacji Planów Ochrony dla obszarów chronionych oraz Raportów Środowiskowych dotyczących przedsięwzięć związanych z turystyką i rekreacją
- EK4 Wiedza: Umiejętność formułowania projektów rozwiązań dotyczących ruchu i usług turystycznych na terenach chronionych
- EK5 Kompetencje społeczne: Umiejętność identyfikacji płaszczyzn konfliktu pomiędzy turystyką a wymogami ochrony przyrody oraz opracowania metod ich rozwiązania bądź minimalizacji

6 TREŚCI PROGRAMOWE

WYKŁAD

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W1	Rola turystyki w zarządzaniu obszarem chronionym. Pojęcia: reżimu ochronnego i stref ochrony. Międzynarodowa klasyfikacja obszarów chronionych IUCN i jej adekwatność w odniesieniu do obszarów chronionych w Polsce. Różnice w zasadniczych celach funkcjonowania różnych kategorii obszarów chronionych oraz ich skutki dla możliwości uprawiania turystyki i realizacji inwestycji turystycznych	2
W2	Interakcje między turystyką a elementami przyrody część I , gleba i pokrywa roślinna Pojęcia erozji, zabezpieczeń antyerozyjnych Efekty działania różnych form turystyki na pokrywę roślinną i glebę. Metody minimalizacji niekorzystnych efektów przez odpowiednie prowadzenie szlaków oraz przygotowanie ich nawierzchni.	2
W3	Interakcje między turystyką a elementami przyrody część II , fauna Pojęcia synantropizacji, dystansu ucieczki oraz dystansu ataku Interakcje pomiędzy turystami oraz infrastrukturą turystyczną a zwierzętami zwierzę jako walor i jako zagrożenie. Sposoby przeciwdziałania lub minimalizacji interakcji o charakterze negatywnym.	2
W4	Interakcje między turystyką a elementami przyrody część III , ekosystemy wodne Pojęcia: eutrofizacji, zarybiania, abrazji. Jeziora i rzeki jako walor turystyczny. Oddziaływanie rekreacji wodnej na różne typy ekosystemów wodnych. Przyczyny ograniczeń w turystycznym i rekreacyjnym udostępnianiu akwenów i cieków wodnych na terenach chronionych	2
W5	Interakcje między turystyką a elementami przyrody część IV , inne Elementy przyrody nieożywionej jako walor rekreacyjny oraz obiekt przyrodniczy podlegający ochronie. Kontrowersje dotyczące rekreacyjnego udostępniania jaskiń i form skałkowych na obszarach chronionych. Interakcje pomiędzy turystyką a procesami ekologicznymi zachodzącymi na terenach chronionych	2

WYKŁAD

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
W6	Infrastruktura turystyczna na obszarach chronionych Kontrowersje wokół elementów infrastruktury turystycznej na terenach chronionych. Problematyka optymalizacji ilości oraz charakteru infrastruktury ze względu na bezpieczeństwo turystów, atrakcyjność turystyczną oraz zachowanie walorów przyrodniczych oraz wynikające z kategorii obszaru chronionego różnice w dostępnej przestrzeni optymalizacyjnej.	2
W7	Zarządzanie obciążeniem turystycznym terenu część I Pojęcia chłonności turystycznej terenu, pojemności szlaku z wyróżnieniem pojemności technicznej (przepustowości,). Różnice pomiędzy różnymi sposobami szacowania pojemności i chłonności turystycznej. Wady i zalety stosowania różnych metod. Sposoby zarządzania ruchem turystycznym oparte o system zakazów, nakazów i regulaminów.	2
W8	Zarządzanie obciążeniem turystycznym terenu część II Pojęcie dyspersji turystycznej, Kiedy dochodzi do dyspersji i jakie są jej efekty dla przyrody oraz bezpieczeństwa turystów. Skuteczność stosowanych metod zapobiegawczych. Metody zarządzania ruchem turystycznym przez stosowanie systemu zachęt lub rozwiązań z zakresu soft management promującym pożądane zachowania turystów.	2
W9	Wspólnota interesów turystyki i ochrony przyrody. Turystyka jako szansa na utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych terenów chronionych oraz możliwości wykorzystania statusów obszaru chronionego w promocji terenów, na których one leżą.	2
W10	Ogólne akty prawne wpływające na turystyczne użytkowanie terenów chronionych. Znaczenie dla turystyki ustaw: o ochronie przyrody, o lasach państwowych, prawo łowieckie oraz innych aktów prawnych i konwencji. Kontrowersje i błędne interpretacje związane z implementacją Europejskich dyrektyw stanowiących podstawę tworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000.	2
W11	"Plany ochrony" jako ramy działalności na terenie chronionym. Pojęcia: planu ochrony, operatów udostępniania turystycznego i zadań ochronnych. Dla jakich obszarów chronionych sporządza się plany ochrony i co powinny one zawierać. Znaczenie zapisów planu ochrony dla możliwości uprawiania i rozwoju turystyki. Kwestie konsultacji społecznych podczas tworzenia planu ochrony i możliwość udziału w nich osób zainteresowanych rozwojem turystyki.	2
W12	. Integracja turystycznego udostępniania obszaru chronionego z innymi lokalnymi założeniami planistycznymi Pojęcia: planu zagospodarowania przestrzennego, opracowania ekofizjograficznego Obszar chroniony jako element szerszej oferty turystycznej regionu. Problematyka udostępniania turystycznego w innych dokumentach planistycznych oraz możliwość wpływania na ich zapisy różnice między konsultacją, uzgadnianiem i opiniowaniem. Wzajemna zależność różnych dokumentów planistycznych i na terenie chronionym	2
W13	Organizacja imprez oraz inwestycji turystycznych i rekreacyjnych na terenach chronionych (2h) Pojęcie: Raportu środowiskowego oraz oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko Wymogi formalne dotyczące organizacji imprez i inwestycji na terenach chronionych. Kiedy wymagane są pozwolenia, kto je wydaje i jakie dokumenty są wymagane do ich uzyskania. Jakie przedsięwzięcia wymagają sporządzenia ocen oddziaływania.	2
W14	Zarządzanie, jakością usług turystycznych na terenach chronionych (2h) Specyfika zarządzania i oceny jakości usług turystycznych na obszarach chronionych. Włączenie w system zarządzania wskaźników rozwoju zrównoważonego przykłady z kilku krajów europejskich.	2
W15	Rekapitulacja i podsumowanie	2
	RAZEM	30

ĆWICZENIA

LP	TEMATYKA ZAJĘĆ OPIS SZCZEGÓŁOWY BLOKÓW TEMATYCZNYCH	LICZBA GODZIN
C1	Podstawowe informacje z zakresu zarządzania obszarami chronionymi Zawartość planu ochrony wyszukiwanie informacji istotnych dla turystyki w przypadku braku osobnego operatu udostępniania turystycznego. Ćwiczenia będą polegały na pracy z planem ochrony Parku Narodowego, Rezerwatu Przyrody, oraz ostoi NATURA 2000 położonego poza innymi terenami chronionymi. Na zakończenie ćwiczeń studenci otrzymają pliki z planami ochrony obszaru chronionego z zadaniem przygotowania krytycznych uwag dotyczących zaproponowanych zasad udostępniania turystycznego tych obiektów.	2
C2	Analiza konkretnych planów ochrony. Podczas ćwiczeń studenci przedstawiają przygotowane wcześniej uwagi, które zostaną przez grupę przedyskutowane	2
C3	Sposoby rozwiązywania konfliktów pomiędzy potrzebami turystyki i rekreacji a wymogami ochrony przyrody. Ćwiczenia będą polegały na analizie konkretnych, wybranych sytuacji konfliktowych.	2
C4	Rozwiązywanie konkretnych, problemów z kompleksowego zarządzania turystką na terenach chronionych.. Praca będzie przebiegać w oparciu o rzeczywiste problemy występujące w dwu typach obszarów chronionych: Obszarów o wysokim reżimie ochronnym takich jak Parki Narodowe i rezerваты ścisłe oraz niższych walorach	2
C5	Zaplanowanie przebiegu wybranej imprezy masowej na terenie zadanyim terenie chronionym. Zaplanowanie to ma uwzględniać również potrzebę uzyskania odpowiednich zezwoleń. Przygotowanie projektu takiej imprezy stanowić będzie warunek zaliczenia ćwiczeń z przedmiotu.	4
C6	Prezentacja przygotowanych przez studentów projektów oraz dyskusja nad nimi	3
	RAZEM	15

7 METODY DYDAKTYCZNE

- M1 Ćwiczenia projektowe
- M2 Dyskusja
- M3 Sesje rozwiązywania problemu
- M4 Studium przypadku
- M5 Prezentacje multimedialne
- M6 Wykłady

8 OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

FORMA AKTYWNOŚCI	ŚREDNIA LICZBA GODZIN NA ZREALIZOWANIE AKTYWNOŚCI
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim, w tym:	
Godziny wynikające z planu studiów	45
Konsultacje przedmiotowe	0
Egzaminy i zaliczenia w sesji	2
Inne	
Godziny bez udziału nauczyciela akademickiego wynikające z nakładu pracy studenta, w tym:	
Przygotowanie się do zajęć, w tym studiowanie zalecanej literatury	20
Opracowanie wyników	0
Przygotowanie raportu, projektu, prezentacji, dyskusji	30
Inne	0
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU WYNIKAJĄCA Z CAŁEGO NAKŁADU PRACY STUDENTA	100
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4

9 METODY OCENY

OCENA FORMUJĄCA

F1	Aktywność na zajęciach
F2	Obserwacja
F3	Odpowiedź ustna
F4	Projekt zespołowy

OCENA PODSUMOWUJĄCA

P1	Egzamin pisemny

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

1	Przygotowanie opracowania zawierającego rozwiązanie zadanego problemu z zakresu zarządzania turystyką na obszarze chronionym

KRYTERIA OCENY

EFEKT KSZTAŁCENIA 1	
NA OCENĘ 3	Student zna formy ochrony przyrody w Polsce
NA OCENĘ 4	Student zna formy ochrony przyrody w Polsce oraz to jak odnoszą się one do uprawiania turystyki
NA OCENĘ 5	Student potrafi merytorycznie dyskutować na temat zapisów uprawiania turystyki na obszarach chronionych w Polsce
EFEKT KSZTAŁCENIA 2	
NA OCENĘ 3	Student zna przykłady negatywnego i pozytywnego oddziaływania turystyki na środowisko przyrodnicze
NA OCENĘ 4	Student zna mechanizmy oddziaływania poszczególnych form turystyki na środowisko przyrodnicze
NA OCENĘ 5	Student zna metody minimalizacji potencjalnego negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze
EFEKT KSZTAŁCENIA 3	
NA OCENĘ 3	Student potrafi wskazać przykłady konfliktów pomiędzy turystyką a ochrona przyrody
NA OCENĘ 4	Student zna przykłady rozwiązywania konfliktów na linii turystyczno- przyrodniczych

NA OCENĘ 5	Student potrafi zaproponować rozwiązanie konkretnych wskazanych konfliktów
EFEKT KSZTAŁCENIA 4	
NA OCENĘ 3	Student wie jakie zapisy planów ochrony i innych dokumentów planistycznych dotyczą turystyki na obszarach chronionych
NA OCENĘ 4	Student potrafi w omówić znaczenie konkretnych zapisów w przedstawionych dokumentach dla organizacji turystyki
NA OCENĘ 5	Student potrafi zaproponować rozwiązania dotyczące organizacji turystyki w oparciu o dostarczone dokumenty planistyczne
EFEKT KSZTAŁCENIA 5	
NA OCENĘ 3	Na podstawie dostarczonych informacji student potrafi wskazać pola potencjalnych konfliktów przyrodniczo - turystycznych
NA OCENĘ 4	Student potrafi znaleźć analogie pomiędzy przypadkami przedstawionymi w dostarczonych materiałach a znanymi polami konfliktów
NA OCENĘ 5	Student potrafi samodzielnie zaproponować rozwiązanie, zapobiegające powstawaniu potencjalnych konfliktów w konkretnych omawianych sytuacjach

10 MACIERZ REALIZACJI PRZEDMIOTU

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA PRZEDMIOTU	ODNIESIENIE DO EFEKTÓW KIERUNKOWYCH	CELE PRZEDMIOTU	TREŚCI PROGRAMOWE	METODY DYDAKTYCZNE	SPOSOBY OCENY
EK1	S2A_W02 S2A_W07	Cel1	W1 W10 C1	M5 M6	F1 P1
EK2	S2A_U05 S2A_U07	Cel1	W2 W3 W4 W5 W6	M5 M6	F3 P1
EK3	S2A_U05	Cel1	W7 C1 C2 C6	M1 M2 M3 M4	F1 F2 F4
EK4	S2A_U06 S2A_U07	Cel1	W12 W14 W15 C4 C5 C6	M1 M2 M3	F2 F3 F4
EK5	S2A_K03 S2A_K05	Cel1	W11 W13 C3	M2 M3	F1 F2 F4

11 WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA:

1. **Staniewska Zątek W** — *Turystyka a przyroda i jej ochrona*, Poznań, 2007, Bogucki Wydawnictwo Naukowe
2. **Grzegorzczak M. (red.)** — *Integralna Ochrona Przyrody*, Kraków, 2007, IOP PAN

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. **Pietrzak M** — *Krajobraz - turystyka ekologia*, Poznań, 2003, Bogucki Wydawnictwo Naukowe
2. **Liddle M.** — *Recreation Ecology*, London, 1996, Chapman and Hall

12 INFORMACJE O NAUCZYCIELACH AKADEMICKICH

OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA KARTĘ

dr Szymon Ciapała (kontakt: przewodnik.tatry@gmail.com)

OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT

dr Szymon Ciapała (kontakt: przewodnik.tatry@gmail.com)

13 ZATWIERDZENIE KARTY PRZEDMIOTU DO REALIZACJI

(miejscowość, data)

(odpowiedzialny za przedmiot)

(kierownik)

(dziekan)

PRZYJMUJĘ DO REALIZACJI (data i podpisy osób prowadzących przedmiot)

.....